

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

Аннотация к дипломной работе

**«Структура сообществ *Micromammalia* лесных экосистем
окрестностей УГС «Западная Березина»»**

Гаврилова Екатерина Николаевна

Научный руководитель:
старший преподаватель
А.В. Балаш

Минск, 2015

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 88 с., 11 рис., 22 табл., 2 приложения, 81 источник.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ОТРЯД ЗЕМЛЕРОЙКООБРАЗНЫЕ, ОТРЯД ГРЫЗУНЫ, СООБЩЕСТВА, МОРФОМЕТРИЯ, ЧИСЛЕННОСТЬ, БИОТОПИЧЕСКАЯ ПРИУРОЧЕННОСТЬ, ПОЛОВАЯ СТРУКТУРА.

Объект исследования: представители отрядов Землеройкообразные и Грызуны.

Цель: изучение структуры сообществ мелких млекопитающих окрестностей УГС «Западная Березина».

Методы исследования: метод ловушко-линий при помощи давилок Геро на стандартную приманку – черный хлеб, обжаренный на нерафинированном подсолнечном масле; снятие стандартных промеров и вскрытие зверьков.

За время исследований было отловлено 293 экземпляра, относящихся к 6 видам (*Sorex araneus*, *S. minutus*, *Myodes glareolus*, *Microtus arvalis*, *Apodemus agrarius*, *Sylvaemus flavicollis*). Для определения численности и биотопической приуроченности *Micromammalia* были выбраны 4 типа леса: сосняк, ельник, липняк, черноольшаник. В них было заложено 9 пробных площадок. По результатам исследований доминантным видом во всех лесных биотопах является рыжая полевка (22,1 экз. на 100 л/с). Наибольшая численность мелких млекопитающих среди сосняков оказалась в орляково-мшистом (18 экз. на 100 л/с) и чернично-мшистом (17,5 экз. на 100 л/с). Минимальная численность отмечена для сосняка осоково-сфагнового (8 экз. на 100 л/с). Наибольшая численность мелких млекопитающих среди 4 типов леса отмечена для черноольшаника болотно-папоротниково-осокового (34 экз. на 100 л/с), минимальная – у ельника зеленомошно-кисличного (9 экз. на 100 л/с).

Достоверных различий по морфометрии между самками и самцами представителей отряда *Rodentia* не выявлено. Данные по морфометрии не отличаются от средне-статистических. При сравнении промеров зверьков из разных биотопов не выявлено зависимости морфометрических показателей от места обитания. В отловах рыжей полевки соотношение самок к самцам было равным примерно 2,2:1; в отловах желтогорлой мыши – 1:1.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 88 с., 11 мал., 22 табл., 2 прыкладання, 81 крыніца.

КЛЮЧАВЫЯ СЛОВЫ: АТРАД ЗЕМЛЯРОЙКАПАДОБНЫЯ, АТРАД ГРЫЗУНЫ, СУПОЛЬНАСЦІ, МОРФАМЕТРЫЯ, КОЛЬКАСЦЬ, БІЯТАПЧНАЯПРЫНАЛЕЖНАСЦЬ, ПАЛАВАЯ СТРУКТУРА.

Аб'ект даследавання: прадстаўнікі атрадаў Земляройкападобныя і Грызуны.

Мэта: вывучэнне структуры супольнасцяў дробных млекакормячых ваколіц ВГС «Заходняя Бярэзіна».

Метады даследавання: метады пастка-ліній пры дапамозе давилак Гера на стандартную прынаду – чорны хлеб, абсмажаны на нерафініраваным сланечнікавым масле; зняцце стандартных прамераў і ўскрыцце звяркоў.

За час даследавання было адлоўлена 293 экзэмпляра, якія адносяцца да 6 відаў (*Sorex araneus*, *S. minutus*, *Myodes glareolus*, *Microtus arvalis*, *Apodemus agrarius*, *Sylvaemus flavicollis*). Для вызначэння колькасці і біятапічнай прыналежнасці *Micromammalia* былі выбраны 4 тыпу лесу: хвойнік, ельнік, ліпняк, чарнаалешнік. У іх было закладзена 9 пробных пляцовак. Па выніках даследаванняў дамінантным відам ва ўсіх лясных біятопах з'яўляецца рыжая палеўка (22,1 экз. на 100 п/с). Найбольшая колькасць дробных млекакормячых сярод хвойнікаў апынулася ў арлякова-мшыстым (18 экз. на 100 п/с) і чарнічна-мшыстым (17,5 экз. на 100 п/с). Мінімальная колькасць адзначана для хвойнікаасакова-сфагнавага (8 экз. на 100 п/с). Найбольша яколькасць дробных млекакормячых сярод 4 тыпаў лесу адзначана для чарнаалешнікабалотна-папаратнікава-асаковага (34 экз. на 100 п/с), мінімальная – у ельніку зеленамошна-кіслічным (9 экз. на 100 п/с).

Дакладных адрозненняў па марфаметрыі паміж самкамі і самцамі прадстаўнікоў атрада *Rodentia* не выяўлена. Даныя па марфаметрыі не адрозніваюцца ад сярэдне-статыстычных. Пры параўнанні прамераў звяркоў з розных біятопаў не выяўлена залежнасці марфаметрычных паказчыкаў ад месцапражывання. У адлогах рыжай палеўкі суадносіны самак да самцоў было роўным прыкладна 2,2:1; у адлогах жоўтагорлай мышы – 1:1.

ABSTRACT

Diploma work 88 p., 11 fig., 22 tables, 2 appendixes, 81 sources.

KEYWORDS: SORICOMORPHAORDER, RODENTSORDER, ANIMAL COMMUNITY, MORPHOMETRY, ANIMAL NUMBERS, BIOTOPICAL TYPE, SEX PATTERN

Object of research: representatives of Soricomorpha and Rodents orders.

Aim of work: study of the small mammals' structure in the vicinity of EGS "Western Berezina."

Research methods: trap-lines method using trap Hero with a standard bait of black bread, fried in refined sunflower oil; removing standard measurements and dissection of small animals.

293 specimens belonging to 6 species (*Sorex araneus*, *S. minutus*, *Myodes glareolus*, *Microtus arvalis*, *Apodemus agrarius*, *Sylvaemus flavicollis*) were caught during the study. 4 types of wood: pinery, fir-grove, lime-grove, sticky alder forest, were used to determine the number and biotopical type to *Micromammalia*. 9 sample plots were laid in them. According to the research the bank vole is the dominant species in all forest biotope (22,1 specimens on 100 trap per day (t/d)). The maximum number of small mammals among the pine forests was in the bracken-mossy pine forest (18 specimens on 100 t/d) and the bilberry-mossy pine forest (17,5 specimens on 100 t/d). The minimum number was marked for the sedge-sphagnum pine forest (8 specimens on 100 t/d). The maximum number of small mammals in 4 types of forest was marked for the swamp-fern-sedge alder forest (34 specimens on 100 t/d), the minimum was in sour-trefoil-mossy fir grove (9 specimens on 100 t/d).

The significant differences in morphometry between males and females members of *Rodentia* order were not revealed. Morphometric data do not differ from the average statistical data. When comparing measurements of animals from different biotopes, morphometric characteristics dependence of habitat has not been identified. The ratio of females to males in the bank vole catches was about 2,2:1. The ratio was 1:1 in the yellow-necked mouse catches.